

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-721

1.9.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – disp. – opphør grunnet manglende betaling – sen innmelding i TFFAuto om opphørt forsikring.

Klager ble ilagt gebyr for perioden fra og med 19.4.22 til og med 25.4.22. Klager hadde tegnet forsikring på kjøretøyet, men forsikringen ble brakt til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet hadde den 26.4.22 lagt inn i TFFAuto at forsikringen var opphørt 18.4.22. Klager bestred illeggelsen og anførte at det måtte gis dispensasjon for det ilagte gebyret. Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og anførte at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at det måtte gis delvis dispensasjon som følge av forsikringsselskapets sene melding i TFFAuto om at forsikringen var opphørt. Basert på en konkret vurdering kom nemnda til at det måtte gis dispensasjon for gebyrplikten i fire dager.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17a.

Klager ble 27.4.22 ilagt gebyr for manglende forsikring av kjøretøy med registreringsnummer (...).

Klager var oppført som eier av kjøretøyet i Motorvognregisteret i den aktuelle perioden.

Kjøretøyet var forsikret i WaterCircles frem til og med 18.4.22. Forsikringen ble brakt til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet la den 26.4.22 inn i TFFAuto, at forsikringen var gått til opphør den 18.4.22.

Etter forsikringens opphør ble kjøretøyet oppført som uforsikret. Trafikkforsikringsforeningen sendte den 26.4.22 ut varsel per SMS og e-post til klager om at kjøretøyet var uforsikret og at gebyrer ville påløpe.

Kjøretøyet ble igjen forsikret i KLP Skadeforsikring den 26.4.22.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager gebyr 27.4.22. Gebyrperioden var fra og med 19.4.22 til og med 25.4.22.

Gebyrileggelsen ble påklaget 27.4.22.

Etter å ha mottatt klagen henvendte Trafikkforsikringsforeningen seg til forsikringsselskapet for en uttalelse i saken. Forsikringsselskapet oversendte betalingspåminnelsen og svarte følgende 6.5.22:

I tillegg er SMS sendt 11.04.2022 kl. 16:13 til tlf. XX, med følgende tekst:

"Hei, Vi kan dessverre ikke se å ha mottatt betaling for dine forsikringer for XX. Vi ber deg betalte kravet på kr 9 799 snarest for å unngå at dine forsikringen opphører fra 18.4.22. Betales inn til konto XX med kidnr XX. Er faktura betalt en av de siste dagene, ber vi deg se bort fra denne påminnelsen. For spørsmål, kontakt din rådgiver."

Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen for perioden fra og med 19.4.22 til og med 25.4.22 i sin vurdering av 11.5.22.

Klager har avvist at det er grunnlag for å ilegge han gebyr og anfører at det må gis dispensasjon for gebyret.

Trafikkforsikringsforeningen har ikke tatt hensyn til hvordan saken mellom klager og forsikringsselskapet startet og prosessen ved at det aldri klarte å sende riktig faktura til klager. Det ble avtalt 12 terminer med rådgiver, men klager fikk ikke tilsendt riktige fakturaer, selv om han etterlyste det via mail og telefon. Derfor ble ikke regningene fra forsikringsselskapet betalt, og til slutt valgte sikrede å bytte forsikringsselskap.

Klager var i kontakt med et forsikringsselskap straks han fikk elektronisk varsel om manglende forsikring den 26.4.22, og tegnet ny forsikring på bilen fra samme dag. Hadde klager blitt varslet om oppsigelsen samme dag som forsikringen ble oppsagt, så ville klager ha løst problemet umiddelbart.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og anfører at kjøretøyet stod oppført som registrert og uforsikret i den aktuelle perioden, og gebyr kan dermed ilegges. Forsikrings- og gebyrplikten opphørte da kjøretøyet igjen ble forsikret den 26.4.22.

Foreningen har også anført at det ikke er grunnlag for dispensasjon da forholdet var kontrollerbart. Forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling, og som utgangspunkt må økonomi anses som innenfor hver enkeltes kontroll. Slik det følger av vedlagt kopi av betalingspåminnelse fremstår det som at forsikringsselskapet har overholdt ordinære purrerutiner. Forsikringsselskapet sendte også ut SMS 11.4.22 der det fremgikk at forsikringen var ubetalt og at forsikringen ville opphøre 18.4.22 ved manglende betaling. Det må da anses å være innenfor klagers kontroll å sørge for at forsikringen ble betalt til riktig tid.

Foreningen viser til LA-2021-26368, og anfører at lagmannsrettens uttalelse også må legges til grunn i denne saken. Eier har en selvstendig plikt til å oppfylle forsikringsplikten. Det gjelder særlig når eier har blitt gjort oppmerksom på forsikringsplikten, selv om det er fra andre instanser enn Trafikkforsikringsforeningen. Når eier til tross for denne kunnskapen ikke oppfyller plikten, kan det vanskelig legges til grunn at brudd på forsikringsplikten skyldes forhold utenfor eiers kontroll.

Foreningen har vist til denne lagmannsrettsdommen flere ganger, og foreningen ber om at nemnda tar stilling til denne i sin vurdering. Det bes om at nemnda vurderer kjennelsen opp mot forsikringsselskapenes sene innmelding i TFFAuto.

Dagens nemndpraksis gjør det umulig for Trafikkforsikringsforeningen å ivareta likebehandlingsprinsippet. Praksisen varierer i stor grad fra avgjørelse til avgjørelse både med tanke på hvor lenge eier har ventet med å forsikre kjøretøyet etter mottatt varsel og også sett hen til hvor mange dager det gis dispensasjon for.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet viste til FinKN 2021-860 og 2022-393 og fant at det var grunnlag for å ettergi deler av gebyret grunnet sen innmelding i TFFAuto om opphørt forsikring.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klager har anført at det er hans tidligere forsikringsselskaps handlemåte som er årsak til at forsikring ikke ble tegnet i tide. Han har blant annet vist til at han avtalte månedlige terminer, men at selskapet unnlot å følge det som var avtalt. Han sa opp sin forsikring 31.3.22 med virkning fra

30.4.22, men selskapet forholdt seg heller ikke til oppsigelsen og brakte i stedet forsikringen til opphør.

Forholdet mellom klager og hans tidligere forsikringsselskap ligger utenfor nemndas kompetanseområde.

Utgangspunktet er derfor at gebyret er korrekt ilagt slik også sekretariatet kom til.

Hovedspørsmålet i saken er derfor om det kan gis dispensasjon for det ilagte gebyret, helt eller delvis.

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarsloven § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlåtelsen av å tegne forsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Det skal etter dette mye til for at det skal være adgang til å gi dispensasjon.

Det kan for det første reises spørsmål om de påberopte forhold knyttet til klagers tidligere forsikringsselskap og oppsigelsen av denne forsikringen kan lede til at dispensasjon gis.

Nemnda kan som uttalt ovenfor, ikke ta stilling til forholdet mellom klager og hans tidligere forsikringsselskap, men uansett hvem som er mest å bebreide i denne forbindelse er det i saken lagt frem en e-post fra klagers tidligere forsikringsselskap der det er vist til en betalingspåminnelse og en SMS sendt 11.4.22. Av SMS-en fremgår det at forsikringen på kjøretøyet ville opphøre 18.4.22.

Klager var følgelig på forhånd klar over at forsikringen i hans tidligere selskap ville opphøre, og han hadde derfor mulighet til å innrette seg slik at han unngikk å bli ilagt gebyr ved for eksempel å kontakte sitt nye selskap og fremskynde iverksettelsen av denne forsikringen.

Dispensasjon på dette grunnlag kan derfor ikke føre frem.

Det neste spørsmål blir da om det likevel er rom for å gi delvis dispensasjon for det ilagte gebyret fordi klagers tidligere selskap først den 26.4.22 la inn i TFFAuto at forsikringen løp ut allerede 18.4.22.

Nemnda har i flere tidligere avgjørelser innrømmet delvis dispensasjon dersom det er overveiende sannsynlig at ny forsikring ville blitt tegnet på et tidligere tidspunkt dersom vedkommende hadde mottatt varsel fra TFF tidligere. Utsendelse av varsel fra TFF er ikke mulig før forsikringsselskapet legger inn at forsikringen er opphørt. Det er, slik nemnda ser det, gitt grundige begrunnelser for denne praksis i de tidligere avgjørelsene som nemnda viser til og som sekretariatet også har gjengitt deler av i sitt brev til partene i saken.

Trafikkforsikringsforeningen har bedt om en utdypende vurdering av denne praksis og nemnda vil i den anledning uttale følgende:

Bilansvarsloven § 17 a andre ledd og gebyrforskriften § 9 knytter dispensasjonsadgangen til om "brudd på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll."

Bestemmelsenes ordlyd knytter med andre ord dispensasjonsadgangen til det å tegne forsikring. Samtidig er det i gebyrforskriften § 6 første ledd gitt pålegg til Trafikksforsikringsforeningen om elektronisk varslings, noe som blant annet i forarbeidene er begrunnet med et ønske om å motivere eierne til å holde kjøretøyet forsikret kontinuerlig og nye eiere til å tegne forsikring så raskt som mulig, jf. Prop.1 LS kapittel 15.8 side 200. Dette hindres etter nemndas mening ved at enkelte forsikringsselskap melder opphør forholdsvis lang tid etter at forsikringen opphørte.

Nemnda har i sin praksis søkt å harmonisere disse reglene ved at kjøretøyets eier må betale gebyr for de første dagene etter at forsikringen løp ut. Han må med andre ord ta ansvaret for manglende fornyelse eller nytegning av forsikringen. Gebyrperiodens lengde reduseres imidlertid i de tilfeller der det påvises årsakssammenheng mellom tidspunktet for varslings og tegning av forsikring. Begivenheten – sen innmelding av forsikringens opphør – tenkes bort, og man spør seg om hva som ville skjedd dersom kjøretøyets eier hadde blitt varslet tidligere. Eieren må med andre ord ta konsekvensen av at han ikke sørget for at forsikringen var i orden, men fritas for å betale gebyr som følge av at forsikringsselskapet meldte opphøret på et for sent tidspunkt slik at han fratas muligheten for å påvirke gebyrets totale størrelse.

Nemnda forsøker å begrunne sine avgjørelser med de faktiske og rettslige forhold som nemnda anser relevante i den enkelte sak. Trafikksforsikringsforeningen har gjentatte ganger vist til en avgjørelse i Agder lagmannsrett (LA-2021-26368) som er godt kjent for nemnda, men som etter nemndas syn er uten overføringsverdi til vår sak. Hovedanførselen i lagmannsrettssaken fra vedkommende som var ilagt gebyr, var at "kravet som er søkt sikret gjennom utleggsbegjæringen (tvangsgrunnlaget) er ugyldig da det bygger på forskrifter om illeggelse av gebyr og TFFs praktisering av denne som ikke er i samsvar med grunnleggende forvaltningsrettslige krav om forhåndsvarslings og lovgiverens intensjoner." Lagmannsretten kom til at denne anførselen ikke kunne føre frem – forskriften var lovlig vedtatt og kunngjort og TFFs praktisering var i tråd med forskriften. Dette er imidlertid ikke spørsmålet i de dispensasjonssakene som nemnda har avgjort tidligere og heller ikke i nærværende sak. Spørsmålet er ikke om Trafikksforsikringsforeningen har overholdt sin varslingsplikt, men om forsikringsselskapenes uheldige praksis bør lede til reduksjon av gebyret etter en konkret vurdering i det enkelte tilfellet.

I vår sak kom sekretariatet til at klager bør betale gebyr for de tre første dagene i gebyrperioden, men at det bør gis dispensasjon for de siste fire dagene.

Dette er, slik nemnda ser det, i tråd med nemndas tidligere praksis, og nemnda er derfor enig med sekretariatet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).